

Oslo, 10. august 2011

Fiskeri- og Kystdepartementet
Postboks 8118 Dep.
0032 Oslo

postmottak@fkd.dep.no

HØRINGSVAR PÅ RAPPORT OM BÆREKRAFTIG AREALBRUK I HAVBRUKSNÆRINGEN

Innledning

Stiftelsen Nordatlantisk Villaksfond Norge (NVN) er så vidt vites eneste miljøorganisasjon i Norge med hovedformål å sikre livskraftige stammer av laksefisk i norske vassdrag. Stiftelsens arbeid finansieres ved at det hvert år holdes auksjon der midlene uavkortet brukes til formålet. Vi har blant annet hjulpet Elvene Rundt Trondheimsfjorden med tilskudd på rundt 2 mill. kroner. NVN drives på ulønnet, ideell basis. NVN ble startet på initiativ og med midler fra North Atlantic Salmon Fund som er ledet av Orri Vigfusson. Dette høringssvar konsentrerer seg om virkninger for laks og sjørøret.

Endelig løsning

Vårt svar på de problemer/skader som oppdrettsindustrien gir er utvetydig og klart: LUKKEDE ANLEGG. Denne løsning vil oppfylle de fleste krav til bærekraftig drift. Det er derfor viktig og nødvendig at lovverket og forskrifter ikke hindrer bruk av lukkede anlegg som i dag. Det må innføres regelverk som tilskynder bruk av lukkede anlegg. Dette bør skje ved overgangsordninger der de som tar i bruk lukkede anlegg belønnes økonomisk, for eksempel ved fritak for miljøavgifter/etableringsavgift og preferanser ved tildeling/flytting/omsetning av konsesjoner. Lukkede anlegg vil føre til drift etter førevar-prinsipper og derved være i tråd med Regjeringens overordnede vedtatte retningslinjer. Vi oppsummerer i kortform, uten ytterligere argumentasjon, viktige fordeler ved lukkede anlegg: Mindre/eliminert smitte, færre lakselus, lavere/ingen forurensning og rømming, raskere vekst, mindre produksjonstap og et sterkt bedret omdømme for næringen.

Rapportens innhold

Vi vil berømme leder Gullestad og øvrige 11 medlemmer i utvalget. Utvalget har gitt en ryddig fremstilling av skader/problemer knyttet til oppdrett. Vi finner det prisverdig at man har pekt på et bredt spekter av

tiltak. Et utall av tidligere rapporter om problemer for villaks har som gjennomgående temaer at man trenger stadig mer forskning. Dette har vært brukt som unnskyldning for manglende tiltak. Man må vente på ytterligere fakta. Utvalgets forslag til forskning må i hovedsak finansieres av næringen.

Foreslåtte tiltak

Vi gjentar ikke utvalgets argumenter, som er solide og velfunderte. Generelt ser vi positivt på innføring av handlingsregler. Vi støtter alle foreslåtte tiltak unntagen 10.12. Vi finner 10.12 komplisert å håndheve, med mulighet for dårlige driftere til å sikre seg bedre areal på andres bekostning.

Kompletterende tiltak

Vi er ikke i tvil om at individmerking er særdeles viktig i et bærekraftperspektiv. Kombinert med individbasert konsesjonstildeling er vi ikke i tvil om at dette vil virke sterkt forebyggende når det gjelder svinn og rømming. En miljøavgift med mulig pantebeløp ved slakting, knyttet til antall merker i forhold til utsett, er vi også sikre på vil ha god effekt. Det vil føre til at man belønnes for lite svinn/rømming. Som alle andre næringer trenger havbruk uavhengig kontroll og oppsyn. Dagens regelverk er for svakt og kontrollmyndigheten må styrkes vesentlig. Det er åpenbart at store deler av dagens svinn/rømming underrapporteres sterkt.

Geografisk plassering

Utvalget har skjønt farene ved sterk konsentrasjon av anlegg. Dette umuliggjør bærekraftig drift. Vi nevner bare Chile og Hardanger. Dette må vi ta lærdom av. Før vi har fått nytt regelverk, forhåpentligvis i tråd med foreslåtte handlingsregler, må det ikke tildeles nye konsesjoner. Utvalget åpner for økt utsetting i Nord-Norge. Dette er vi sterkt i mot. Dette er verdens viktigste villaksområde. Alta er verdens fremste storlakselv. Tana er verdens største vassdrag med atlantisk laks. Begge elver er truet: Alta av oppdrettslaks og Tana med sidelver av voldsomt underskudd på gytelaks. Mange andre elver i Troms og Finnmark er også langt unna gytebestandsmål. Økte oppdrettsbelastninger her gir ikke mening. Dessverre har myndighetene tillatt et desimerende sjøfiske i Finnmark. Vi ber departementet legge press på Miljøverndepartementet, slik at sjøfiskereglene i Troms og Finnmark innstrammes kraftig. Her tillater man fremdeles krokarn som er forbudt for flere år tilbake i resten av landet. I tillegg fisker man i strid med havretten på andre lands stammer, Finland og Russland. Ved nye og forbedrede regler for sjøfiske sparer man tusener av gytelaks.

Momenter ved politisk behandling

Oppdrettsindustrien har brukt millionbeløp på å formidle at næringen er storeksportør, skaper arbeidsplasser og bidrar til skatteinntekter. Vi minner om næringen ble reddet av den norske stat noen år tilbake. Store inntekter i 2010 skyldtes miljøkatastrofen i Chile som førte til massiv nedslaktning og bortfall av store mengder laks i markedet. Det er ukjent eller i alle fall underkommunisert, at det er milliardverdier knyttet til fiske etter laks/sjøørret. Over 100 lakseelver er stengt. Det betyr milliardtap for de som har eiendomsrett i disse vassdrag. Vi nevner ett eksempel: Hvis Lærdalselven ikke hadde vært stengt og elveeierne hadde inntekter på 20 mill i året fra utleie, hadde deres eiendommer vært verdt en halv milliard mer. De seneste transaksjoner på dette markedet kan tyde på enda høyere verdier og tilsvarende større tap når fisket stenges. Per i dag er titalls milliarder tapt og da regner vi bare eiendomsverdier. Ringvirkningene i lokalsamfunnene landet rundt er store og hvordan skal man vurdere tapet av en laksestamme. Biologisk tap og tapte rekreasjonsmuligheter, hvor viktig er det? Vårt standpunkt er klart: **DETTE ER UMISTELIGE VERDIER.**

Med vennlig hilsen

Pål Klouman, leder

STIFTELSEN NORDATLANTISK VILLAKSFOND NORGE